

γρηγοροχόρταστος ἐπίθ. ἐνιαχ. γρηγορουρουχόρταστον
Θράκ. (Γανόχ. Καλαμ.) Μακεδ. (Σέρρ.) γληγοροχόρταστος
Σῦρ. Χίος — Λεξ. Βάιγ.

Ἐκ τοῦ ἐπιφρ. γρήγορα καὶ τοῦ ἐπιθ. χορταστὸς
(χορταῖνω). Ο τύπ. γληγοροχόρταστος καὶ παρὰ Σομ.

Ο ταχέως χορταζόμενος, ὁ ἀψίκορος ἔνθ' ἀν.: Τέτευον
γληγοροχόρταστον ἄνθρωπον δὲν εἰδαν τὰ μάτια μουν' ποὺν
ἀρχίσῃ τὴ δουλεύα, τὴ βαρεύεται κιόλας Χίος.

γρηγορῶ Ἐρεικ. Ἡπ. Θήρ. Κρήτ. (Μόδ. κ.ά.) Προπ. (Πάνορμ.) — Ι. Βενιζέλ. Παροιμ.² 108, 58 — Λεξ. Περίδ. γρηγορῶ Μακεδ. (Καταφύγ.) γληγορῶ Ἀντίπαξ. Ἐρεικ. Ἡπ. (Μαργαρ. Σούλ.) Κέρκ. (Αύχιδιν. Καρουσ. Καστιόπ.) Κρήτ. (Πεδιάδ.) Κύπρ. Μαθράκ. Οθων. Πόντ. (Οἰν. Σούρμ.) — Γ. Καλοσγ., Προμηθ. δεσμ. 57, Κ. Κρυστάλλ., "Εργ. 2, 37 γληγορῶ" Ήπ. (Ζαγόρ.) Θράκ. γληγορῶ Ερεικ. Ἡπ. Κύπρ. Λευκ. Μαθράκ. Οθων. Ρόδ. ληγορῶ Πόντ. (Κερασ.) ἀγληγορῶ Ἡπ. Πόντ. (Κοτύωρ. Σταυρ. Χαλδ.) ἀγληγορῶ Μακεδ. (Κοζ.) Στερελλ. ἀγληγορῶ Πόντ. (Τμερ. Κοτύωρ. Χαλδ.) ἀληγορῶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Σταυρ. Χαλδ.) ἐληγορῶ Πόντ. (Κερασ. Οφ. Τραπ.) ὀγληγορῶ Πόντ. (Σταυρ. Χαλδ.) ὀγληγορῶ Πόντ. (Τμερ.) ὀληγορῶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ.)

Τὸ Ἐλληνιστ. φ. γρηγορῶ. Ο τύπ. γληγορῶ καὶ εἰς Λύβιστρ. καὶ Ροδάμν., Ε 3835 (Έκδ. I. Lambert) «δράσσω, κρατῶ, σηκώνω τον, βλέπω τον, γληγορῶ τον» καὶ εἰς Ἐπαιν. γυναικ., στ. 1179 (Έκδ. K. Krummbacher, σ. 411) Οἱ ἀνδρες των «νὰ ἀποθάνουν γληγοροῦσα | καὶ ἀλλο δὲν ἐπεθυμοῦσα». Ο τύπ. γληγορῶ καὶ εἰς Ἐρωτόκρ., Α 1813 (Έκδ. Σ. Ξανθουδ.).

1) Σπεύδω, ταχύνω, βιάζομαι ἔνθ' ἀν.: Γρηγορᾶτε - γρηγορᾶτε νὰ τσού φτάνουμε Ἐρεικ. Γληγορᾶτε νὰ πάρουμε πετρόγιο 'πὸ τὸ μαγαζί, τὶ δὲν ἔχομε γιὰ τὴ λάβα (πετρόγιο = πετρέλαιον, τὶ = διότι) Οθων. Γρηγορᾶτε Προπ. (Πάνορμ.) Γληγορᾶστι νὰ μὶ πάριτι (σπεύσατε, ἐλάτε νὰ μὲ πάρετε) Ἡπ. (Ζαγόρ.) Τριχάτι, γληγορᾶτι (τρεχάτε, βιαστῆτε) Θράκ. Γληγορᾶστε (κάμετε γρήγορα) Ρόδ. Ἀγληγορᾶτι, μάρ', σκούζ', νιρό, μάρ', φέρ' τι νιρό Μακεδ. (Κοζ.) Ἀγληγόρεσον (βιάσου) Πόντ. Νὰ είχεν ὀγληγορέσ', θὰ ἐπρόφτανεν ἀτον (ἄν έσπευδε, θὰ τὸν ἐπρόφθανε) Πόντ. (Χαλδ.) Τ' ἀληγορεῖς τὸν ἔν'; (διατί βιάζεσαι;) Πόντ. (Κοτύωρ.) "Ε, καλόν, ἄλ' ωντα πὲ ἀτο, γιατὶ ἐληγορῶ (ἴ, καλὰ πές το λοιπὸν γρήγορα, διότι βιάζομαι) Πόντ. (Τραπ.) Πολλὰ ἐληγόρεσα, ἄμα κὶ ἐπρόφτασα (έσπευσα γρήγορα, ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασα) αὐτόθ. ἐληγόρ' καὶ σούκ', ἀς πᾶμε (βιάσου καὶ σήκω, ἀς πᾶμε) αὐτόθ. Γληγορᾶτε, φεύκετε τές' ἔν' νά ρη δράκος νὰ σᾶς φάῃ Κύπρ. || Παροιμ.

Ο Γληγόρης ἐγληγόρα κι δ Μελέτης ἐμελέτα κι δ Γληγόρης τὴν ἐπῆρε τοῦ Μελέτη τὴ γυναικα (δραστήριος ἐπικρατεῖ τοῦ ἀναβλητικοῦ καὶ νωθροῦ) Κρήτ. (Πεδιάδ.) Η παροιμ. κ.ά. Η τζούνα ὄνταν ἐληγορῆ, στραβά ποίει τὰ παιδία τ' (ή σκύλλα ὅταν βιάζεται, κάνει τὰ παιδιά της στραβά, τὸ ἐν σπουδῇ γενόμενον ἔργον ἔχει ἐλλείψεις) Πόντ. Π' ἐληγορεῖ ν' ἀρχοντύν', συερῆ τὴν ἐφτωδείαν (ὅποιος σπεύδει νὰ πλουτήσῃ, συναντᾷ τὴν πτωχείαν) Πόντ. (Τραπ.) Π' ἀληγορεῖ πολλά, ἀργῶς ἀπομέν' (ὅποιος βιάζεται πολύ, μένει πίσω) Πόντ. (Τμερ.) || Ἀσμ.

Φορέσ' ἀτεν, σκεπάσ' ἀτεν, ἐμεῖς ἀγληγοροῦμε καὶ τὸ τθατίρ' ν ἀτ' τοῦ μικρὸν κι ἀπέσ' πα κ' ἔχωροῦμε

Πόντ. (Τμερ.)

Κ' ἔν καὶ τὸ ἀληγορεῖς περιμέσον, χάιτ' ἀς πᾶμε,
ἔγω μπαίνω, ἐγὼ βγαίνω καὶ παίρνω τὸ τθακούτει σ'
(περιμέσον = περίμενε, τθακούτει = σφυρὶ) Πόντ. || Ποίημ.

Δὲ γληγορᾶς λοιπὸν νὰ τὸν ἀλυσοδέσης;

Γ. Καλοσγ., Προμηθ. δεσμ., 57. 2) Μέσ. προσπαθῶ νὰ τελειώσω ἔργον τι Πόντ. (Ινέπ.): Ἀσμ.

Υἱέ μου, τι ἐσπούδιαξες καὶ τι ἀγληγορεῦτες;

γρηγορωσύνη ἡ, Ἡπ. (Αρτοπ.) Θράκ. (Σουφλ.) Ιων. (Σμύρν.) Κάλυμν. Κέρκ. (Σιναρᾶδ.) Κρήτ. (Μόδ. Νεάπ. κ.ά.) Κύθηρ. Κωνπλ. Νάξ. Πελοπν. (Βραχν. Ξεχώρ.) Σκύρ.— Ι. Βενιζέλ., Παροιμ.², 92, 1 Α. Οίκονομίδ., Τραχούδ. 'Ολύμπ., 141. γληγορωσύνη Θήρ. (Οία) Κρήτ. ("Αγιος Γεώργ. Νεάπ. Ρέθυμν. κ.ά.) Λευκ. (Φτερν.) Μῆλ. Παξ.— Ι. Πολέμ., Χειμώνανθ.², 111 Γ. Στρατήγ., Τὶ λὲν τὰ κύμ., 68 Ε. Φραντζεσκ., 'Αριάδν., 50—Λεξ. Βάιγ. γληγορουσύνη' Θράκ. (Αίγι.) Μακεδ. (Καταφύγ.) Στερελλ. (Αίτωλ. 'Ακαρναν.) γληγορωσύνη Κῶς (Καρδάμ.) Πόντ. (Ινέπ.) Ρόδ. (Σάλακ.) Σίφν. Χίος (Καστρ.) ἐληγορωσύνη Πόντ. (Οφ. Τραπ.) ἐληγορωσύνη' Πόντ. (Οφ.) ὀγληγορωσύνη Κρήτ. (Νεάπ.) — Λεξ. Βάιγ. Μπριγκ.

Τὸ ἀμάρτ. Βυζαντ. γρηγορῶ σύνη, τὸ δόποῖον πιστοῦται ἐκ τοῦ ἐπίσης Βυζαντ. τύπ. γληγορῶ σύνη, διὰ τὸ δόπ. βλ. Γαδάρ. διήγ., στ. 232. (Έκδ. Wagner, σ. 131) «δμοιάζω τὸν πατέρα μου κ' εἰς τὴν γληγορωσύνη».

Ταχύτης, σπουδὴ ἔνθ' ἀν.: Νά 'χα τὴ γληγορωσύνη σου δὲν ηθελ' ἀλλο τίοτις Μῆλ. Μὲ τὴ γληγορωσύνη ἀπού 'χει δὰ ξημερωθῇ 'ς τὴ στράτα κι ἀς πηγαίνει καὶ κοδὰ Κρήτ. ("Αγιος Γεώργ.) Τέτευα γληγορωσύνη δὲ τ' ἔχει καμίνγα Λευκ. (Φτερν.) Κανένας 'ἐν doῦ βγαίνει 'ς τὴ γληγορωσύνη Κῶς (Καρδάμ.) 'Ας σὴν ἐληγορωσύνην ἀτ' ντ' ἐφτάει 'κὶ ξέρ' (ἀπὸ τὴν σπουδὴν του, ἀπὸ τὴν βίαν του, δὲν ξέρει τι κάνει) Πόντ. (Τραπ.) || Παροιμ. φρ.

*Ω καμένη κοποσύνη, | νά 'σουνε γληγορωσύνη!
(πόσον θὰ ήτο προτιμότερον νὰ είναι ἐργατικὸς δὲν οκνηρὸς) Σίφν. || Γνωμ.

'Η γι-ἀγάπη θέλει φρόνεψη, θέλει ταπεινοσύνη,
θέλει λαγοῦ προπατηξιά, θέλει γληγορωσύνη

Κρήτ. Τὸ γνωμ. εἰς παραλλαγ. κ.ά. || Ἀσμ.

Χίλιους σκότωσα κι ἀκόμη διὸ χιλιάδες
κ' ἔνας μοδυγε κ' ἐκεῖνος λαβωμένος,
πού 'χει ἀιτοῦ φτερά, λαγοῦ γληγορωσύνη
Πόντ. (Ινέπ.) || Ποιήμ.

Κέφατα ἔδωκε δ Θεὸς γιὰ δύναμη 'ς τὰ βόδια,
γληγορωσύνη 'ς τοὺς λαγοὺς καὶ δόντια 'ς τὰ λιοντάρια
I. Πολέμ., Χειμώνανθ.², 111.

Σὲ νέφη ἥ βράχους σὰν μ' ἀιτοῦ πετῷ γληγορωσύνη,
'ς τὸ κύμα ώς κύκνος κολυμπάει περίφανος κι ἀργὸς
Γ. Στρατήγ., Τὶ λὲν τὰ κύμ., 68. Συνών. γρηγορῶς αδα,
γρηγορημένος αδα, γρηγορειά, γρηγορότη,
σβελτάδα, σβελτο σύνη.

γριά ἡ, γραῖα 'Αθην. (παλαιότ.) Εϋβ. (Αύλωνάρ. Βρύσ. Κονίστρ. Κύμ.) Ζάκ. Ἡπ. (Δρυμᾶδ.) Καππ. (Τσουκούρ.) Κάρπ. ("Ελυμπ.) Κορσ. Κύθηρ. Μαθράκ. Μέγαρ. Πελοπν. (Καρδάμ. Κίτ. Λευκτρ. Μάν. Ξεχώρ. Οίτυλ. Πλάτσ. Πραστ.) Πόντ. (Τμερ. Κάρς Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Ματζούκ. Οἰν. "Οφ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. (Βάτικ. Χαβουτσ.) γραῖβα Κάσ. ἐγραῖα Πόντ. (Ινέπ.) γραῖα 'Ικαρ. γραῖ 'Ικαρ. Κρήτ. ("Αποκόρ. Ρέθυμν. Σφακ. κ.ά.) Λέσβ. (Μόλυβδ. Πέτρ. Συκαμ. Φίλ.) γριά Ζάκ. Ρόδ. Τσακων. (Βάτικ. Καστάν.

Μέλαν. Πραστ. Χαβουτσ.) *γοῖα* Καλαβρ. (Μπόβ.) γραιά Κυκλ. Μεγίστ. *γραῖα* Μακεδ. ('Αρκοχώρ. Βροντ. Νιγρίτ.) *γριά* κοιν. καὶ Καππ. (Ποτάμ. Τελμ.) Πόντ. (Οἰν.) *γριὰ* "Ιμβρ. *γιρ*' ἀ Πελοπν. (Κίτ. Μάν. Λάγ.) *γρᾶ* Καππ. (Τσουκούρ. Φάρασ.) Ηόντ. (Σούρμ.) *γρὰ* Θάσ. Θράκ. (Σκοπ. Σουφλ.) "Ιμβρ. Κάρπ. Κάσ. Κρήτ. Λέσβ. ('Ερεσσ.) Μακεδ. ("Ασσηρ. Βέρ. Γκριντ. Καστορ. Κοζ. Σιάτ.) Νίσυρ. Στερελλ. ('Ορχομεν.) *γριγιὰ* 'Αντίπαξ. Βιθυν. (Κατιρ.) Δωδεκάν. (Λειψ.) 'Ερεικ. "Ηπ. (Ζαγόρ. Κόνιτσ. Πάργ. Τσαμαντ.) Θάσ. Θεσσ. (Βαθύρρ.) Θράκ. (Αἶν.) 'Ιων. (Βουρλ.) Κέρκ. (Κασσιόπ.) Λέσβ. (Πάμφιλ. Πολιχνῖτ.) Λῆμν. Μαθράκ. Μακεδ. (Νέα Πέραμ.) Νίσυρ. 'Οθων. Παξ. Πάτμ. Πελοπν. ('Αχαΐα Καλάβρυτ. Κοπαν. Κορινθ. Μανιάκ.) Προπ. (Μαρμαρ.) Σαμοθρ. Σάμ. (Μαραθόκ.) Στερελλ. (Αἴτωλ. Εύρυταν. Λεβάδ. Παρνασσ.) —Μ. Αύγέρ., εἰς 'Ανθολ. Η. 'Αποστολίδ., 19 γιγὰ Σαμοθρ. γιγὰ Σαμοθρ. γιὰ Λέσβ. γζιὰ Πάτμ. γιριὰ Θράκ (Πλάγ. Στερν.) Σαμοθρ. γιριὰ Καππ. ('Ανακ. 'Αραβάν. Μισθ. Τελμ.) *χιργιὰ* Καππ. (Φλογ.) γιργιὰ Θράκ (Αύδημ.) Λῆμν. Λυκ. (Λιβύσσ.) γιργιὰ Ρόδ. γιρζὰ Κάλυμν. γρζὰ 'Αστυπ. Κάλυμν. Σκῦρ. γρζὰ Νίσυρ. Πάτμ. γρτζὰ Πάτμ. γρι τζὰ Πάτμ. γρι τζὰ Πάτμ. γρντζιὰ 'Αστυπ. γρκιὰ Ρόδ. γροιὰ Ρόδ. *γοιὰ* Χίος (Πυργ.) ργὰ Κύπρ. ρκὰ Κύπρ. ρցὰ Κύπρ. *էջրիὰ* Μεγίστ. *էջրիὰ* Μεγίστ. *ցաջրիա* Μεγίστ. Κλητ. γριοῦ "Ιος Πληθ. γραιάδες Κύπρ. γραιάδοι Πόντ. (Οἰν.) γραιάδ' Πόντ. (Ματζούκ. Τραπ.) γραιάντ' Πόντ. ("Οφ. Τραπ.) γραιάδοντες Πόντ. (Ματζούκ. Τραπ.) γρᾶδες Καππ. (Φάρασ.) γρᾶδες Καππ. (Τσουκούρ.) γριάδες Εὖβ. (Αὔλωνάρ.) 'Ικαρ. "Ιος Καππ. (Ποτάμ. Τελμ.) Κίμωλ. Μέγαρ. Νάξ. ('Απύρανθ.) Πάρ. (Λεῦκ.) Πάτμ. Σίφν. γριάδες Πάρ. (Λεῦκ.) Χίος (Καλημ. Φυτ.) γριγιές Εὖβ. (Λιχάς) γριγιάδες Μέγαρ. γρι τζάδες Πάτμ. γραιδες Δ. Κρήτ. Ρόδ. γραιδις Θράκ. (Αἶν.) γρίε Τσακων. (Πραστ.) γράδες Α. Κρήτ. Κύθηρ. γζάδε Τσακων. (Πραστ. Χαβουτσ.) γράες Χάλκ. γρές Θράκ. (Αἶν.) Κορσ. Μακεδ. ("Ασσηρ. Βλάστ.) ρκάδες Κύπρ. ρκάες Κύπρ. γιρμές Καππ. ('Ανακ. 'Αραβάν. Μισθ. Τελμ.) Λῆμν. (Πλάκ.)

Τὸ Βυζάντιον οὖσ. γραὶ ἀ, παρὰ τὸ δόπιον καὶ οἱ τύποι. γραὶ ἀ
καὶ γραῖα. Βλ. Συναξάρ. γαδάρ., στ. 177 καὶ 182 (ἔκδ. Wagner, σ. 117) «Θωρεῖ ἡ γραία πώς ἔρχομαι, ἔχει το κάτ-
τος ἔναις» καὶ «ώσαν εἶχεν συνήθιον ἡ γραῖα πρὸς τὸν
κάττον». Ο τύποι. γρὰ πολλαχοῦ εἰς Ἐρωτόκρ. (ἔκδ. Σ.
Ξανθουδ.) ως Γ 1235 «καὶ ἐσὺ Φροσύνη, πού σαι γράγυ-
ναικα τοῦ καιροῦ σου». Ο τύποι. ἐργαὶ ἀ ἐκ συνεκφορᾶς
τοῦ ἄρθρου ἐάντι ἡ καὶ τοῦ οὐσ. γραῖα, τὸ δόπιον ἐκ τοῦ γραὶ ἀ
δι' ἀντιμετάθεσιν τοῦ γ καὶ ρ. Ο τύποι. γραὶ ἀ δι' ἀνάπτυ-
ξιν τοῦ φθόγγου ἀ. Ο τύποι. ρ καὶ διὰ τὴν ἐξέλιξιν γραὶ ἀ
—γραὶ —ρ καὶ ἀ, ἐνθα τὸ γ ἀπεβλήθη διὰ τὸ δυσεκφώνητον.
Βλ. Σ. Μενάνδρ., Ἀθηνᾶ 6 (1894), 157, 161, Γ. Χατζιδ.,
Ἀθηνᾶ 26 (1914) Ἀρχ., 54 καὶ MNE 2, 410. Διὰ τὸν τύποι
γραὶ ἀ βλ.. A. Heisenberg, Ἀφιέρ. εἰς Γ. Χατζιδ., 97. Εἰς
τὸν τύποι. γραὶ ἀ ἐσημειώθη προσέγγισις τοῦ ἀτόνου α πρὸς
τὸν προηγούμενον φθόγγον ε. Βλ. Γ. Χατζιδ., MNE 1,
344. Ο τύποι. γραὶ ἀ δι' ἐπένθεσιν, δὲ γεργαὶ διὰ τὴν
σειράν: γραὶ —ρ γραὶ —έργα —έργα —έργα —έργα —έργα

1) Ἡ προκεχωρημένης ἡλικίας γυνὴ κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόζ.) Καππ. (Άνακ. Αραβάν. Μαλακ. Ποτάμ. Τελμ. Τσουκούρ. Φάρασ. Φλογ.) Πόντ. (Τιμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Ολν. Οφ. Τραπ.) Τσακων. (Πραστ. Χαβουτσ.): *Είναι* ἐκατὸ χρονῶ γριά. *Είναι* παράξενη — καλοστεκούμενη — κοτσονάτη γριά. *Γριὰ* στρίγγλα—ρουφιάνα — πορδοῦ κοιν. *Μιὰ φορὰ κ' ἔναν καιρὸν ἦταν ἔνας γέρος καὶ μιὰ γριὰ* (ἐκ-

παραμυθ.) κοιν. Ἡτολ λέει μνὰ γρυτζὶα τσ' εῖσεν ἡ κακομοῖδα μνὰγ ιδρη Ἀστυπ. Εἶχε μίαβ βολὰ μία γρὰ ἔναγ γέρο Κάρπ. Κάθε μέρα ἐτσακώνουντόνε ἡ γραῖ μὲ τσὶ νυφάδες καὶ τὰ ἐγόνια τζη Κρήτ. (Ἀποκόρ.) Οἱ γράδες ἐστολιστήκανε κ' ἐπήγανε κ' ἐχορεύγανε σὲ μιὰν πλατέα αὐτόθ. Ἡρεν ἡ γραῖα τσ' ἡ γέρος Μεγίστ. Τρεῖς μήνους 'ς τὰ ροῦχα ἀρρωστη ἡ γραῖα Μέγαρ. Ἡτανε μία γραῖα κουλούτσι, δὲν ἥλεπε κὰ (=ἡτο τελείως τυφλὴ) Πελοπν. (Καρδαμ.) Eida κάνεις, γριοῦ; "Ιος. Κάθουνταν οἱ γριάδες καὶ λένε χίλια δυὸ, ἄμα βεράσης Νάξ. (Ἀπύρανθ.) "Εναμ βρωτ ἐπερνοῦσε μνὰ γριγιὰ Νίσυρ. Εἴετε νὰ περνοῦν ἔναν δοπάι γράες; (εἰδατε νὰ περνᾶ μία ὅμαδα γριές;) Χάλκ. Ἐμεῖς τὰ γιριές πααινιδκαμ' σὰ νεκκληθὲς (ἐμεῖς οἱ γριές ἐπηγαίναμε εἰς τὰς ἐκκλησίας) Ἀνακ. Ἡτομαι γιριὰ (ῆμουν γριά) αὐτόθ. Τὰ γιριές τὰ ναῖκας (οἱ γριές γυναῖκες) Φλογ. Νὰ γνώρ'ζ' ἡ γριγιά, τί ἄλλου ἥθιλ'; (νὰ εἶχε τὴν ὅρασίν της ἡ γριά, δὲν ἥθελε τίποτε ἄλλο) Στερελλ. (Αἴτωλ.) Ἡτανε τρεῖς γρίες, πολὺ γρίες κ' ἐχορεύανε (ἐκ παραμυθ.) Ζάκ. Ἡ γρὰ ἐζύμωνε Κρήτ. 'Σ τὴν στράταν ἐδιαλούντο τί ψόμα θὰ συντέσῃ, γιὰ νὰ ἐλάσῃ τὴ γρὰ Κάρπ. Οἱ γριάδες θένε 'περέτημα (οἱ γριές ἔχουν ἀνάγκην φροντίδος) Σίφν. "Αν τοῦ χαρίζῃ ἡ γραῖα (ἄν τὸν συγχωρῇ ἡ γριά) "Ηπ. (Δρυμᾶδ.) Ἡ ωκὰ 'τομ πολ- λοπάκτη (ἡ γριά ἥτο πολυπηγαμένη, πολύπειρος, ἔμπειρος) Κύπρ. || Φρ. Τζαφωμένη γριά (ἐπὶ νέου μὲ ἐρρυτιδωμένον πρόσωπον) Σύμ. "Ερχεται γριά-γριά (ἔρχεται σιγὰ-σιγὰ ὡς γραῖα) Προπ. (Μαρμαρ.) "Ωχ! γριά ζαρουμέν' (λέγεται πρὸς διμιλοῦντα, ὅταν ἐπαναλαμβάνῃ τὰ ἴδια, ἄλλὰ μὲ διαφορετικοὺς λόγους) Θεσσ. (Ανατολ.) Ἡ γριά τοῦ γέρου (περὶ νέας γνωριζούσης πολλὰς πονηρίας) Ἀθῆν. (παλαιότ.) Νὰ ζήσῃς γριά-γριά (εὔχῃ· νὰ φθάσῃς εἰς βαθύτατον γῆρας) Μύκ. Καμμιὰ γρὰ θ' ἀποθάνῃ (ἐπὶ λίκνου ἐκτάκτου συμβάντος) Κρήτ. Κάπεωα γριά θὲ νὰ ψοφήσῃ (ἐπὶ μὴ ἀναμενομένου καλοῦ) Κεφαλλ. Είες ωκὰν τᾶς ἀπ- πῆαφ φοῦρον; (εἰδες γριὰν καὶ ἐπήδα φοῦρον; ἐπὶ ἀνικάνων) Κύπρ. Ἡ γρὰ μπιράτουσι (ἡ γραῖα ἔθεσε τὸν περάτην, τὸν σύρτην· ἐπὶ ὑποθέσεως ἥτις ἔλαβε τέλος καὶ διὰ τὴν ὅποίαν δὲν χωρεῖ πλέον συζήτησις) Θάσ. Κάνουν τσῆ γρᾶς τὸ σωρὸ (πίπτουν σωρηδὸν ὁ εἰς ἐπὶ τοῦ ἄλλου) Κρήτ. Οἱ μέρες τῆς γριᾶς (αἱ δύο ἡ τρεῖς τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ Μαρτίου, καθ' ἃς ἀπροόπτως ἐνσκήπτει βαρὺς χειμῶν· ἡ φρ. ἐκ παραδόσεως, καθ' ἣν κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς γραῖα ποιμαίνουσα τὰ ἐρίφιά της καὶ πιστεύσασα ὅτι ὁ χειμῶν εἶχε παρέλθει, ἔξεφράσθη περιφρονητικῶς κατὰ τοῦ Μαρτίου. Ο Μάρτιος τότε ἐδανείσθη μίαν ἡμέραν ἀπὸ τὸν Φεβρουάριον καὶ προεκάλεσε χιονοθύελλαν μὲ ἀποτέλεσμα τὸν ἐκ ψύχους θάνατον τῆς γραίας) Ζάκ. Θεσσ. (Βαθύρρ.) Θράκ. (Αἴν.) Λευκ. Πελοπν. (Λάστ.) Ἀμέρε τὰ γριά (αἱ ἡμέραι τῆς γριᾶς· ὅμοία μὲ τὴν προηγουμ.) Πραστ. Χαβουτσ. Ἡμέρες τῶν γριῶν (ὅμοία μὲ τὴν προηγουμ.) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Ὁ Γενάρης ἔβαλεν τῆρ ωκὰν 'ς τόφ φοῦρον (διὰ τὸ δριμὺ ψῦχος) Κύπρ. Ὁ Μάρτης ἔβαλε τὴ γραῖα κ' ἔκαψε τῆς φουφοῦς τὰ ξύλα (διὰ τὸ κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον ἐνίστε δριμύτατον ψῦχος) Θήρ. Ὁ Μάρτης ἔβαλε τὴ γραῖα ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ χαρανὶ (ἀπὸ τὸν λέβητα· ὅμοία μὲ τὴν προηγουμ.) Πελοπν. (Καρδαμ.)|| Παροιμ. φρ. Τῇ γραίας τὰ ποράνα (τῆς γραίας ἡ χιονοθύελλα) "Ιμερ.

Τσῆ γρίας, τὰ ματέματα, τοῦ γέρον παραμύθια
(ἐπὶ μωρῶν καὶ ἀναξίων πίστεως λόγων) Ζάκ. Πίσω εἰν' οἱ
μέρις τῆς γριᾶς (ἐπὶ μέλλοντος κακοῦ) Θράκ.(Αἴν.)||Παροιμ.

**H γριὰ τὸ μεσοχείμωνο ξυλάγγουρο γυρεύει
(ἐπὶ τῶν αἰτούντων ἀκαίρως τι ἢ τὰ ἀδύνατα) Πελοπν.*

(Βούρβουρ. Γορτυν.) 'Η παροιμ. εἰς παραλλαγ. πολλαχ. 'Η γραῖα τὸν Καλαντάρην σῦκα ἐγένετον (δμοία μὲ τὴν προηγουμ.) Τραπ. 'Εστολίστ' ή γριά κι ἀνέμενε (ἐπὶ ἀπροσδοκήτου ἀποτυχίας) Πελοπν. (Λάστ.) 'Η γραῖα μὲ τὴν γαλῆ ψυχῆ ἐνδέθη γαστρωμένη (ἐπὶ τῶν δυσαρέστων ἐνίστε οὐνεπιῶν τῆς ὑπερβολικῆς καλωσύνης) Πελοπν. (Μάν.)

'Ἄς γυριζῇ δι μύλος | κι ἂς γρινιάζῃ ή γραῖα
(ἄς ἀποδίδη κέρδος ή ἐπιχείρησις κι ἄς ὑπάρχουν οἱ ἀντιδρῶντες) Κύθηρ.

Πέτι το, πέτι το τὸ κοπέλι, | ἔκαμε τὴ γρὰ τὰ θέλη
(ἐπὶ τῶν ἐπιτυχανόντων τι διὰ τῆς ὑπερβολικῆς ἐπιμονῆς τῶν) Κρήτ. (Μόδ.)

'Οσον βιάζεται ή γριά, | τόσον κάριτι ή κλουστή
(ή ὑπερβολική βιασύνη γίνεται πρόξενος ζημιῶν) Θεσσ. (Κρυόβρ.) Καλόμαθεν ή γριγιά 'ς τὰ σῦκα καὶ σιγὰ σιγὰ θὰ φάγ' κι τὰ σ' αἰσθόφ' λλα (ἐπὶ τοῦ αἰτοῦντός τι τὸ δοιον εἶχε συνηθίσει νὰ λαμβάνῃ η ἐπὶ τοῦ ἀπαιτοῦντος τὴν ἐκπλήρωσιν χάριτος ώς ὁ διειλομένης, διότι αὕτη τοῦ ἔγινε μίαν φοράν) Λέσβ. 'Η παροιμ. εἰς παραλλαγ. πολλαχ. 'Η καλόμαθεν ή γριγιά 'ς τὸ μέλιν (δμοία μὲ τὴν προηγουμ.) Λυκ. (Λιβύσσος.)

Βάρ' τὴ γρὰ μὲ τὸ καλάμι | καὶ τὴ γριά μὲ τὸ ματσούκι
(βαρύτερα τὰ τῶν γερόντων παραπτώματα) Πελοπν. (Γορτυν.)

'Ἐπετάχτ' ή γριά 'π' τὴ φράχτη | μὲ τὴ ρόκα μὲ τ' ἀδράχτη
(ἐπὶ προπετῶν) Πελοπν. (Πάτρ.)

Μάραθο τὸ μάραθο, | γεμίζει ή γριά τὸ γάλαθο
(δλίγον κατ' δλίγον δύναται τις ν' ἀποκτήσῃ πολλὰ) Νίσυρ. 'Ε ἐργιά σὰν ἐγελάστη, ἐσφιχτομανταλώθητσε (ἐπὶ τῶν ματαίως μεταμελουμένων διὰ πρᾶξιν των καὶ λαμβανόντων ἀνωφελῶς πλέον προφυλάξεις) Μεγίστ. 'Η παροιμ. εἰς παραλλαγ. πολλαχ.

'Η γριά κι ἄν παινενότανε | 'ς τ' ἀνήφορο φαινότανε
(ή ήλικια δὲν κρύπτεται) Πελοπν. (Πάν.)

Γάδαρος εἰν' δι γάδαρος, δι βάλῃ καὶ τὴ σέλλα
κ' ή γριά κι ἀ στολίζεται, δὲν εἰναι πιὰ κοπέλα
(συνών. μὲ τὴν προηγουμ.) "Ιος.

'Η ωκά 'ἐν εἶχεδ δαίμοναν κ' ἐγέρασεν ἔναχ χοῖρον
(ἐπὶ προστιθεμένων δυσχερειῶν) Κύπρ. 'Η παροιμ. εἰς παραλλαγ. καὶ ἀλλαχοῦ

Εἴχαμι τὴ γριά ἀρρούστη, | φάσκουσι κι οὐ γέρουντας
(ἐπὶ προστιθεμένων δυσχερειῶν εἰς ἡδη ὑπαρχούσας) Μακεδ.

'Εμεῖς δὲν ἔχωρούσαμε, ἐγέννησε κ' ή γριά μας
(συνών. μὲ τὴν προηγουμ.) Πελοπν. (Λακων.)

'Ἐποσυκίσαν οἱ συκιές | καὶ μαλάνονν οἱ γριές
(ή πτωχεία ἔχει ώς ἀποτέλεσμα τὴν διχόνιον) Νάξ. (Απύρανθ.) 'Η γρὰ δὲ δὸ ρπιζε νὰ παρεντῆ κι ἀπανωπρούκια γύρενγε (ἐπὶ τῶν ἀνελπίστων ἐπιτυχανόντων τι καὶ ἐγειρόντων ἐπὶ πλέον ἀξιώσεις) Κρήτ. 'Η παροιμ. εἰς παραλλαγ. καὶ ἀλλαχοῦ. Θέλει ή γραῖα καὶ παῖς' δι γέρος (ἐπὶ τῶν ἀνεχομένων τὰς παρεκτροπὰς τῶν ἀλλων) αὐτόθ. 'Η παροιμ. εἰς παραλλαγ. καὶ ἀλλαχοῦ.

Κάθον, γρία, κι ἀνάμενε, νὰ κάμω γιὸ νὰ πάρῃς
(ἐπὶ τῶν προσδοκούντων ἀδύνατα) Ζάκ. (Μαχαιρᾶδ.)

'Αναβάστα, γραῖα, τὸ γέρο, | νὰ τὸν ἔχωμε τὸ θέρο
κι ἀπῆς ἀποθερίσωμε, | νὰ πᾶ τόνε τσουρίσωμε
(= κρημνίσωμεν ἐπὶ συμφεροντολόγου, συνάμα δὲ καὶ ἀγνώμονος) Κρήτ.

Κάη ή γραῖα 'ς τὸ χυλό, φυσάει τσαὶ τὸ γιανόρτι
(ἐπὶ τῶν προνοούντων καὶ δι' ἀσήμαντα ἔξ αιτίας προη-

γηθέντος παθήματος) Μέγαρ. 'Η παροιμ. εἰς παραλλαγ. πολλαχ. 'Η γριά 'ς τ' ἀπότρυγα σφεδόνα ἔπλεκε (σφεδόνα = πλεκτὸν σχοινίον ἐπὶ τῶν ἀκαίρως ἐργαζομένων) Πελοπν. (Λακων.)

'Ο κόσμος τρικυμίζεται | κ' ή γριά ξεροχτενίζεται
(ἐπὶ ἀδιαφορούντων διὰ σοβαρὰς ὑποθέσεις) Πελοπν. ("Αστρ.) 'Η παροιμ. εἰς παραλλαγ. πολλαχ. || Γνωμ. Τ' εἰν'
τὰ νιάτα ή γριά τὸ ξέρει (ἐπὶ τοῦ ἐκτιμῶντος ἀγαθὸν τοῦ δόποιου στερεῖται) Κεφαλλ.

'Ο Θεός νὰ σὲ φυλάῃ ἀπὸ ἔρωτα γριᾶς,
ιατὶ σοῦ κολλᾶς τὸ σβέρκο σὰ δὴ μυῖγα 'ς τὸ κοιάς
Νάξ. (Απύρανθ.)

"Οσον ἀγαπάει ή γριά τοὺν ἀνίφονδον, ἀγαπάει κ' ή νύφ'
'ν πιθιδά Μακεδ. (Βόιον) || Αλνίγμ.

'Πὸ δὰ βοννί, 'πὸ κεῖ βοννί καὶ μέσα ργὰ ψυχομαχεῖ
(τὸ μαγειρικὸν σκεῦος μετὰ τοῦ ἐν αὐτῷ βράζοντος φαγητοῦ)
Κύπρ.

Γριά δὲν εἰναι, καμπούρα ἔχει,
ἄντρας δὲν εἰναι, μουστάκι ἔχει,
'ς τὸ παράθυρο κάθεται κι ὅλα τὰ προσέχει
(ή γάττα) Πελοπν. (Τσιτάλ.) "Ενας ψηλὸς ψηλὸς καλόγερος
κι ἀπονπίσω τοὺν λαλεῖ μιὰ γριγιά μὲ τσ' πουλλὲς τσ' τρῦπες
(ή βελόνη καὶ ή δακτυλήθρα) Λῆμν.

Μιὰ γριά στ' ἄσπρα ντυμέν' | κι 'ς τὴ μύτ' εἰνι καμέν'
(τὸ τσιγάρο) Μακεδ. (Κοζ.) || "Άσμ.

Εἴχανε ρόβι καὶ φαρὲς ἀπάνω εἰς τσὶ τάβλες
καὶ βάρα καὶ χορεύγανε οἱ κοπελιές κ' οἱ γράδες
(ψαρὲς = εἰδος ψυχανθοῦς ἐδωδίμου, πιθανῶς ή ἀφάκη
τοῦ Διοσκορίδου) Κρήτ. (Μαλάκ.)

'Αράθεμα τὰ τέσσερα κι ἀνάθεμα τὰ δέκα
κι ἀνάθεμά τονε τὸ νιὸ ποὺ πάρῃ γρὰ γυναικα
αὐτόθ.

Γνοῖζω κι ἀνατολικὰ καὶ κάνω τὸ σταυρό μουν,
Θέ μουν, καὶ ξέβγαλέ τηνε τούτη τὴ γρά 'πὸ βρός μουν
Κρήτ. (Πεδιάδ.)

'Ανάθεμα τὴ μάννα σου τὴ γραῖα τὴ ζαφωμένη,
γιὰ δὲ σ' ἀφίνει νὰ σὲ δῶ μιὰ μέρα στολισμένη
Κρήτ.

'Εγὼ στονπίρω κι ἀπορῶ μὲ τσῆ γριγιᾶς τὸ γόλο,
δίχως βαρούτι καὶ φωτιὰ νὰ κάνῃ τέτειο βρόδο
'Αντίπαξ Παξ.

Γραῖα, γραῖα χόρεψο! — Γραῖα είμαι οὐ πορῶ,
σείσκονμαι, λαΐσκονμαι, μαντηλοκρεμίσκονμαι
Πόντ. ("Οφ.)

Γιὰ δὲ ή γραῖβα πῶς μιλᾶ | κ' ἐν ἐντρέπεται σταλιὰ
Κάσ.

Χόρωρι, μουρὴ γριγιά, | 'ς τοῦ πιδιοῦ μας τὴ γράδα
(Βαυαλά.) Στερελ. (Παρνασσ.)

Μάννα, μέμ πέψης γέροντες, μάννα, μέμ πεψης χαρᾶς,
πέντε κορίτεια θικάλεξε τζαὶ πέψε τα τζαὶ πάσιν
Κύπρ.

'Ανεβαίνονν οἱ γριγιές μὲ τσὶ κόκκινες ποδιές,
ἀνεβαίνονν οἱ παπλάδες μὲ τσὶ κόκκινες λαβάδες,
ἀνεβαίνω καὶ ἐγὼ μὲ τὸ κόκκινο ἀβγό¹
(παιδικὸν ἄσμ.) 'Αντίπαξ. Παξ. || Ποίημ.

Ξεγύμνωσαν τὰ στήθια του κ' ἐφάνηκε 'ς τὸν ἥλιο
ἀπόκρυψη λαβωματιὰ ... Πλευρώνονν τὴν κρεμάλα
γριές ἀρκουδογύψτισσες καὶ μὲ τὰ δοκανίκια
τοῦ δέργουνε τὸ πρόσωπο.

A. Βαλαωρ., "Εργα 3, 217. β) Κατ' ἐπέκτασιν, ἐπιθετ.
ἐπὶ ζώων καὶ φυτῶν, δι γηραιός, δι παλαιός πολλαχ. : 'Η

προβάτα είναι γριά Χίος. 'Φτούνη ή γριά προβάτα - φρύγαδα είν' ἔτοιμη γιὰ ψόφο Πελοπν. (Γαργαλ.) "Ω γριά! (προσφώνησις ζευγολάτου πρὸς ἀγελάδα ἢ θῆλυ ἡμίονον) "Ανδρ. Κρήτ. Νάξ. ('Απύρανθ.) 'Η κόττα είναι γριά Κύθ. Σαράκωσε 'φτούν' ή γριά ἀπιδιά· είναι ντὶ πλέον ἄχρευστη Πελοπν. (Γαργαλ.) 'Φτούν' ή γριά βελανιδιὰ θέλει πελέκι αὐτόθ. Γρὰ ἐλιὰ Κρήτ. Πρ. καὶ Αἰσχ., 'Αγαμ., 295 «γραίας ἐρείκης θωμὸν ἄψαντες πυρὶ» || Φρ. Γριά τουρλίδα (= τὸ πτηνὸν χαραδρίδες δὲ ὑέτιος· ἐπὶ γυναικὸς ἀνοήτου) Πελοπν. (Γαργαλ.) || Παροιμ. φρ. 'Η γριά κόττα ἔχει τὸ ζουμὶ (γυνὴ ὡρίμου ἡλικίας ἔχει πλείονα θέλγητρα ἀπὸ νέαν κόρην) κοιν. 'Η γριά ἀλουποῦ 'ς τῇ βαγίδα δὲ βιάνεται (ἐπὶ πολυπείρων διαφευγόντων τὸν κίνδυνον) Ζάκ. Πρ. τὴν ἀρχαίαν παροιμ. «Γέρων ἀλώπηξ οὐχ ἀλίσκεται πάγῃ» Παροιμιογρ. 1, 5 (ἐκδ. E. Leutsch-F. Schneidewin). 2) 'Η μάμμη, ἡ πενθεράζη ἡ μήτηρ πολλαχ. καὶ Τσακων. (Μέλαν. Πραστ.): Ποῦ πῆγε σήμερα ἡ γριά; (ἡ πενθερά) Πελοπν. (Κυνουρ.) 'Αγρία μι δοι θέα νι τὰ νύθη (ἡ μητέρα μου δὲν τὴν ἥθελε τὴν νύφη) Μέλαν. "Εγραφα ἐδῶ 'πα ἔνα γράμμα τσῆ γρίας μου, τσῆ μάννας μου πά' νὰ πῆ Ζάκ. 3) 'Η σύζυγος, συνήθως ἀνεξαρτήτως ἡλικίας πολλαχ. καὶ Τσακων. (Πραστ.): 'Η γριά μου (ἡ σύζυγός μου) πολλαχ. 'Η γριά μου δὲν ἔφαε φαῖ ἐσήμερα Πελοπν. (Άνδριτσ. Χατζ.). Δύο κουρμονδέζελάτσα ἡδανε δέρο Κουρτσουλάνος μὲ τὴ γραία του (κουρμονδέζελάτσα = ἔεροι κορμοὶ δένδρων) Πελοπν. (Ξεχώρ.). Παῖξε μας σούστα νὰ χορέψω κ' ἔγω μὲ τὴ γραῖ μου (σούστα = εἶδος χοροῦ) Κρήτ. Δὲ μ' ἀφίνει ἡ γριά μου νὰ θεοῦ Πελοπν. (Μάν.) "Έχεις ἐσὺ τώρα τὴ γριά σου κ' ἔξέχασες καὶ τσὶ φίλοι καὶ τὰ ὅλα Νάξ. ('Απύρανθ.) 'Α γρία μ' (ἡ σύζυγος μου) Πραστ. "Ο 'ράκατε τὰ γρία μι; (δὲν εἶδατε τὴν σύζυγόν μου;) αὐτόθ. 4) Θῆλυ ἀτομον, οἰκεῖον, ἀνεξαρτήτως ἡλικίας εἰς εἰρωνικὴν ἡ θωπευτικὴν ἔκφρασιν Νάξ. ('Απύρανθ.): "Ω μάννα! Εἴπα μάθημα κ' ἔρρονόφουν (εἴπα μάθημα πολὺ γρήγορα, πολὺ καλά) — βράβο, γριά μου! (λέγεται πρὸς μικρὰν μαθήτριαν) 5) Εἶδος παιδιᾶς Κάρπ. Κεφαλλ. Πελοπν. (Γαργαλ.). 'Εν Καρπάθῳ παίζεται ὑπὸ δύο παιδῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἰς ὑποδυόμενος τὴν γραῖαν, κύπτων καὶ στηρίζόμενος ἐπὶ ράβδου βαδίζει πρὸς ὑποτιθεμένην ἐκκλησίαν ἡ μοναστήριον. 'Ο ἔτερος, πλησιάζων τὴν γραῖαν καὶ ὑπερνικῶν τὰς ἀντιρήσεις τῆς, τὴν πείθει νὰ τὸν παραλάβῃ μαζὶ τῆς. Καθ' ὅδον ὄμως, προσποιούμενος ὅτι οὔρει ἡ συμπεριφερόμενος ἄλλως πως, προκαλεῖ τὴν δργὴν τῆς γραίας, ἥτις καταδιώκει τοῦτον καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸν κτυπήσῃ διὰ τῆς ράβδου τῆς. 'Εν Κεφαλληνίᾳ παίζεται ὑπὸ κορασίδων. Μία τούτων προσποιουμένη τὴν χωλὴν γραῖαν μεταβαίνει εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Αἱ ἀκολουθοῦσαι συμπατητριαι ἐρωτοῦν αὐτήν: — Ποῦ πᾶς γριούλα μου; — 'Σ τὴν ἐκκλησούλα μου, ἀπαντᾷ ἔκείνη, ν' ἀνάφω τὰ καδήλια μου. — Νά ροῦμε καὶ μεῖς; ἐρωτοῦν αἱ ἀκολουθοῦσαι. — 'Ἐλατε, μὰ φρόνιμα, ἀπαντᾷ. 'Η γραία προσποιεῖται ὅτι ἀνάπτει τὰ κανδήλια καὶ αἱ κορασίδες ὅτι κτυποῦν τὴν καμπάνην. Μετὰ ταῦτα ἀποτεινόμεναι πρὸς τὴν γραῖαν λέγουν: Λῦσε μας ἄρτο καὶ σπερνά. "Οταν δὲ ἔκείνη δώσῃ εἰς αὐτὰς λίθους καὶ χῶμα, ἀπομακρύνονται φωνάζουσαι ἐμπαικτικῶς Προῦ - προῦ. 'Η γραία καταδιώκει αὐτάς, ἔκείνη δέ, ἥτις θὰ συλληφθῇ, ὑποχρεοῦται νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν γραῖαν καὶ ἡ παιδιὰ συνεχίζεται. 6) Μαγικὴ τελετὴ Θεσσ. Μακεδ. Κατ' αὐτήν ἐν καιρῷ ἔντονος ξηρασίας κατὰ Μάιον ἡ 'Ιούνιον συναθροίζονται ὅλαι αἱ νεάνιδες εἰς τὶ λιβάδιον, ἐνῷ εἰς ἄλλο συγκεντρώνονται οἱ νέοι καὶ στολίζουν ἐν πλήρει μυστικότητι δύο ἔξ αὐτῶν (ἕνα ἔξ ἔκατέρου φύλου) μὲ

ἄνθη, φύλλα καὶ διάφορα χόρτα, ὥστε νὰ καταστοῦν ἀγνώριστοι. Τὸ ζεῦγος τοῦτο καλεῖται «ὅ παπποῦς καὶ ἡ γριά». Αἱ δύο ὁμάδες συναντῶνται εἰς ἓν σημεῖον καὶ ἐκεῖθεν περιέρχονται τὸ χωρίον, σταθμεύοντες κατὰ διαστήματα, ὅπότε οἱ μὲν δύο μετημφιεσμένοι χορεύουν, αἱ δὲ νεάνιδες ἀπαγγέλλουν εἰδικὰ ἐπὶ τῇ τελετῇ ἀσματα. 7) 'Ανήρ, δστις γυναικείαν περιβολὴν ἐνδεδυμένος, γνέθων καὶ κρατῶν καλάθιον διὰ τὴν ἐν αὐτῷ ἀπόθεσιν τῶν προσφερομένων φῶν, περιέρχεται τὰς οἰκίας τοῦ χωρίου τὸ Σάββατον τῆς Τυροφάγου μετὰ τῶν κουδουνάτων (= μετημφιεσμένων ἀτόμων) Νάξ. ('Απύρανθ.) 8) Τὸ ἔτερον τῶν δύο δρθιογωνίων παραληλογράμμων, εἰς τὰ ὅποια ὑποδιαιρεῖται τὸ τελευταῖον τμῆμα τοῦ σχήματος, ἐφ' οὗ παίζεται ἡ παιδιὰ ἡ ἔχουσα τὸ ὄνομα καλό γρια ἡ καλογεράκι ἡ κουτσόπας Πελοπν. (Κυνουρ.) 9) Συμβολισμὸς νίκης κατὰ τὴν παιδιὰν καλό γεράκι, κουτσόπας Κρήτ. (Ραμν.) : Ἄσμ.

Νὰ χαρῆς τὴν μιά μου γρά, | νὰ τὴν γάνης καλογρά (ἀσμάτιον ἀδόμενον εἰς τὸ τέλος τῆς παιδιᾶς) 9) Κατὰ πληθ., αἱ τρεῖς πρῶται, αἱ τρεῖς μέσαι καὶ αἱ τρεῖς τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ Μαρτίου, διὰ τὸ εὐμετάβολον τοῦ καιροῦ "Ηπ. Στερελλ. (Φθιῶτ.): Τ'ς Δρόμις τ'ς λέμι Γριές, τρεῖς - τρεῖς, ἴντια Γριές. Φθιῶτ. Πρ. καὶ συνών. φρ. Γριές ἡ μέρες. Συνών. δριμεῖς. 10) Αἱ τρεῖς τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ Μαρτίου Μακεδ. (Φλόρ.) Πελοπν. (Άνδριτσ. Μηλ.) : Φύγαν οἱ γριές. "Εφυγε δι χειμῶνας! Φλόρ. || Παροιμ. φρ. 'Επαρακατούρησαν οἱ γριές (ἔβρεξε πολύ...) αὐτόθ. Πρ. τὴν συνών. φρ. οἱ μέρες τῆς γριές. 11) Κύαμοι ἡ ἐρέβινθοι ἀτελῶς βεβρασμένοι καὶ ἔχοντες ώς ἐκ τούτου φλοιὸν ἐρρυτιδωμένον Λῆμν. (Πλάκ.) Μύκ. Στερελλ. (Αίτωλ. Δεσφ. Ορχομεν.): "Έχουμι κ' τσιά γριές 'Ορχομεν. Μᾶσι κὶ ριζές τις ὅξον τῆς γριές, γιὰ νὰ βράσουν τὰ φεβίθια. Αίτωλ. 12) Φασίολοι βεβρασμένοι ἀνευ ἐλαίου ώς νηστήσιμον ἔδεσμα Θεσσ. (Πήλ.) 11) 'Ο ἐπὶ τοῦ βραζομένου ἡ ψυχομένου γάλακτος σχηματιζόμενος ἐπίπαγος, ἡ γραῦς, διὰ τὴν δόπ. βλ. 'Ησύχ. "γραῦς" τὸ συναγόμενον καὶ ἐπιπηγνύμενον ἐπάνω, δταν γάλα ἔψηται, τοιοῦτον ὑγρόν» Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Ρόδ. Χάλκ. Συνών. ἀνθρακία 2, γριές 2, κατιμάκι, πέτσα, τσίπα, φλέντζα. 12) Χυλῶδες παρασκεύασμα, εἶδος σούπας, ἡ γλοιωδες ἔξ ἀλεύρου καὶ γάλακτος, ὄνομασθὲν οὕτω ἐκ τοῦ σχηματιζόμενου ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ ἐπιπάγου 'Αντίπαρ. Αστυπ. Κρήτ. Κύθηρ. Κῶς. Νάξ. ('Απύρανθ.) Πάρ. Σίφων. Φολέγ.: "Ελα νὰ σοῦ μαερέψω γριά ἀφοῦ εἰσαι κοντσόδοντης Σίφων. Κάμε καμμιά γριά ν - νὰ φᾶν δὰ κοπέλ-λια Κῶς. 'Πόρε 'ά κάμω γριάν αὐτόθ. Διὰ τὴν σημ. πρ. Αριστοτ., Περὶ ζώων γενέσ., 743^d 7 «τὸ δὲ δέρμα ξηραινομένης τῆς σαρκὸς γίνεται, καθάπερ ἐπὶ τοῖς ἐψήμασιν ἡ καλουμένη γραῦς». 13) "Εδεσμα παρασκευαζόμενον ἐκ ξηροῦ ἀρτού βεβρασμένον ἐντὸς ὅδατος καὶ ἐλαίου Σίφων. 13) Εἶδος πλακούντος, ἀζύμου τηγανίτου, μετὰ ἡ ἀνευ μέλιτος ἡ ζαχάρεως 'Αλόνν. Ανδρ. Θήρ. Ιος. Ιων. (Κρήν.) Κύθηρ. Μύκ. Νάξ. ('Απύρανθ.) Πάρ. Σίφων. Σκιαθ. Σκόπ. Χίος: Θά κάμω δύο γριές τῶν βαιδῶν μου νὰ φᾶνε Θήρ. Τότες, τὰ παλαιά, κάνα καβόσες τηγανίτες καὶ τσὶ λέανε γριές Κύθηρ. "Ελα, ποὺ σοῦ χω δυὸ γριές νὰ φᾶς ζεστές-ζεστές Πάρ. Καβόσες γριές ἔκάναμε γ' ἐφάαμέ τζι τὸ μεσημέρι καὶ δὲ βεινῶ 'Απύρανθ. Νὰ σηκωθῇ ἡ μάννα του νὰ τοῦ κάμη γριά 'ς τὸ τηγάνι Σκιαθ. "Υστιρα ἀπ' τῆς τηγανίτις ριζές κὶ καμμιά γριά 'Αλόνν. Συνών. κουτσόπας ιδα, λαλαγγίτα, μονογύριστος, τηγανίτα. 14) 'Ο τελευταῖος τῶν παρασκευαζόμενων ἀζύμων τηγανιτῶν, συνήθως μεγαλύτερος Δ. Κρήτ. γ) Εἶδος τηγανίτου παρα-

σκευασμένου διὰ τυροῦ ἡ μυζήθρας Ψαρ. δ) Εἰδος τηγανίτου παρασκευασμένου ἐκ χυλοῦ μετὰ σταφίδος Ζάκ. (Μαχαιρᾶδ.) 14) Ἡ δερματική νόσος τῶν βρεφῶν, τὸ μολυσματικὸν κηρίον, ἡ ὄποια ἐκδηλοῦται ὑπὸ μορφὴν δοθιήνων εἰς τὰς ραφὰς τῶν βρεγματικῶν δστῶν τοῦ κρανίου Χίος (Πιστιλ.) Συνών. σάγονρο, σαγρί, σάγριο. 15) Νόσος τοῦ μεταξοσκώληκος, ἡ ἀτροφία ἡ πιπερῆτις Δ. Παπάζογλ., Κουκούλ., 42. 16) Εἰδος ἰχθύος τῶν ποταμῶν, μεγέθους μικρᾶς σαρδέλας Πελοπν. (Καλάβρυτ.) 17) Εἰδος ἀμφιβίου πτηνοῦ, λευκοῦ κατὰ τὴν κοιλίαν καὶ μέλανος εἰς τὴν ράχιν 'Αλόνν. 'Οθων. Σκόπ. : Στ' κατουχὴ μονναχὰ φάγανι οὐ κόσμους γριές, γιατὶ τὸν κρέας τ' εἰς μνρίζ' φαρίλα Σκόπ. Οἱ γριαῖς ἔχουντε κάτι φτεροῦχες πολὺ μακρυγμὲς 'Οθων. 18) Τὸ φυτὸν 'Οποπάναξ ὁ 'Ανατολικὸς (Oropanax Orientale) τῆς οἰκογενείας τῶν Σκιαδοφόρων (Umbelliferae) Μαθράκ. Συνών. ἀμπελώνα, πολύκαρπο, πυρούστιο, πυρούστιον, σκαρφάκι, σταφυλίνακας, σταφυλίνακι.

'Η λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. Γραῖα, Κάρπ. Γριὰ 'Ανδρ. 'Ιθάκ. Κυκλ. Σύμ. Φοῦρν. Χίος(Καρδάμ.) Γραῖα 'Ικαρ. Γρά Κάρπ. Γριά Καλὴ Στερελλ. (Αἴτωλ.) 'Η Γραῖα Στανοῦ Πελόπν. (Μάν.) 'Η Γρά Κερά Κρήτ. 'Η Γρά Λυγιά Κρήτ. 'Η Γρά Λέσκα Κρήτ. 'Η Γριά boύδα Σύρ. 'Η Γριά Πηγὴ Χίος (Καρδάμ.) 'Η Πέρα Γρά Κρήτ. 'Η Πῶδε Γρά Κρήτ. 'Η Γριά Σπηλιά Νάξ. ('Απύρανθ.) 'Η Γριά Φακῆ Πελοπν. (Γύθ. Μάν.) Κάρβο δὲ λὰ Γραῖα Κύπρ. Τῆς Γραίας ἡ Μάντρα Χίος Τῆς Γραίας Μαρουδίας Εὖβ. (Κουρ.) Τῆς Γραίας τὸ Μνῆμα Εὖβ. (Πασσᾶ) Τῆς Γραίας Παπλαδίας Εὖβ. (Κουρ.) Τῆς Γραίας ἡ Τροῦπα Εὖβ. (Πόκκ.) Τοῦ Γρᾶς ὁ Δέτης Κρήτ. Τοῦ Γρᾶς τὸ Πήδημα Κρήτ. Τῆς Γριᾶς ἡ Βρύση Πελοπν. ('Αρκαδ.) Τ' εις Γριᾶς ἡ Βρύσ' Θεσσ. (Πήλ.) Τῆς Γριᾶς τὸ Διάσελλο Πελοπν. (Λαγκάδ.) Τῆς Γριᾶς τὸ Κάτουρο Πελοπν. (Γορτυν. Λαγκάδ.) Τ' εις Γριᾶς τὸν Κάστρον "Ανδρ. (Κορθ.) Μακεδ. (Σέρρ.) Τῆς Γριᾶς τὸ Μαντρὶ 'Αττικ. Τῆς Γριᾶς τὸ Μνῆμα Ζάκ. (Μαρ.) Πελοπν. (Πάτρ.) Τῆς Γριᾶς τὸ Νερόν Χίος (Ποταμ.) Τῆς Γριᾶς τὸ Παιδίν Χίος (Καρδάμ.) Τῆς Γριᾶς τὸ Πανὶ Πελοπν. (Μάν.) Τ' εις Γριγιᾶς τὰ Πανιὰ Σαμοθρ. Τῆς Γριᾶς τὸ Πήδημα "Ανδρ. Θάσ. 'Ιος Χίος (Καρδάμ.) Τ' εις Γριᾶς τὸν Πήδ' μα Μακεδ. Πάρ. Σαμοθρ. Τῆν. (Πύργ.) Τῆς Γριᾶς τὸ 'Απήδημα Πελοπν. (Αίγιαλ.) Τὸ 'Απ-πήδημα τῆς Ρχᾶς Κύπρ. Τῆς Γριᾶς ἡ Πέτρα Πάρ. Τοῦ Γριᾶς τὰ Πλάγια Κρήτ. (Βιάνν.) Τῆς Γριᾶς ἡ Ράχη Πελοπν. ('Ολυμπ.) Τῆς Γριᾶς τὰ Ροῦχα Σκύρ. Τοῦ Γρᾶς ὁ Σκηναὸς Κρήτ. (Σέλιν.) Τ' εις Γριᾶς Σπηλιά "Ανδρ. (Κόρθ.) Γρᾶς Σπηλαιὰ "Ανδρ. Τῆς Γριᾶς ὁ Σωρός Πελοπν. ('Αρκαδ. Λαγκάδ. Μάν. Μεσσην. Τριφυλ.) Τ' εις Γριᾶς τὰ Τζάτζαλα Σαμοθρ. Τ' εις Γριᾶς Φούρνος Στερελλ. (Τριχων.) Τῆς Γριᾶς ἡ Σταφίδα Πελοπν. (Γαργαλ.) Τῆς Γριᾶς τὸ Χωράφι Ζάκ. 'Η λ. καὶ ὡς παρων. ὑπὸ τὸν τύπ. ὁ Βασίλης - Γιάννης κτλ. ἡ Γριά Σύρ. κ.ἄ.

γριαδάκι τό, Θήρ. Πάρ. γριαδάτσι "Ανδρ. γριαδάκη" Μύκ. γριαδάκι Κρήτ. (Μεραμβ. κ.ἄ.)

'Εκ τοῦ ούσ. γριάδι καὶ τῆς ύποκορ. καταλ. -άκι.

1) 'Η μικρόσωμος γραῖα, ἡ πολὺ γραῖα ἔνθ' ἀν.: Γροικᾶς εἶδα σοῦ λέει τὸ γριαδάκι; — Θέλει, λέει, νὰ παρεντῆ ἐδά 'ς τὰ ἐνεργῆτα τζη Κρήτ. Κι ὅδο τήρε σκίζανε, περνᾶ ἔνα γριαδάκι (ἐκ παραμυθ.) Κρήτ. (Μεραμβ.) || Φρ. Κάθεται σὰ γριαδάκι (ἐπὶ κορασίδος ήσύχου) Πάρ. Σοῦ λέει κάτι κουβέδες σὰ γριαδάκι (ἐπὶ συνετοῦ ἀνθρώπου) αὐτόθ. Συνών. γριάδι, γριαδίτικα, γριαδίτικος, γριαδίτικη, γριαδίτικης.

λο, γριιδάκι, γριίδι, γριονδάκι, γριούλα, γριούλακι. 2) Γριάδι Μύκ. 3) Γριάδι Μύκ.: "Ἄς κάμωμε δυὸς γριαδάκια μὲ τὴν ζύμη ποὺ περίσσεψε ἀπ' τὸ ζ' μωτό, νὰ ξανοστήσωμε (= νὰ ἀποβάλωμε τὴν γεῦσιν τοῦ προηγουμένου φαγητοῦ).

γριαδήσιος ἐπίθ. ἐνιαχ. γριαδήσιος Κρήτ. (Κίσ. κ.ἄ.) γριγιαδήσιος Λέσβ.

'Εκ τοῦ ούσ. γριάδι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ή σιος.

'Ο ἀρμόζων εἰς γραῖαν ἔνθ' ἀν.: Νὰ πῖν'ς μιὰ γαριδάρα γριγιαδήσια Λέσβ. Ποῦ τὰ βρῆκες τουτανά τὰ γριαδήσια ροῦχα; Κίσ. Συνών. γεροντίστικος, γριάδικος.

γριάδι τό, 'Ηράκλ. 'Ιος γριάδιν Χίος (Καρδάμ.) γριγιάδι Θήρ. γριγιάδι Θήρ. γριάδιν Χίος (Καρδάμ.)

'Εκ τοῦ ούσ. γριάδι καὶ τῆς ύποκορ. καταλ. -άδι.

'Η μικροῦ ἀναστήματος γραῖα ἔνθ' ἀν.: 'Εγίνην ἡ καφούλα ἔνα γριαδίν ως ἐκατὸ χρονῶν (καφούλα = διστυγισμένη) Χίος (Καρδάμ.) || Άσμ.

Θυμῶσαν τὰ γριαδία μας | 'ς τὴν βέρα πάνταν πάσιν, γιατὶ δὲν δοὺς ηφήκανε | ἀραδιστὰ νὰ φᾶσιν (ἀραδιστὰ = εἰδος πλακούντος ἐξ ἀλεύρου δίκτην κόκκων, βράζοντος ἐντὸς ὑδατος) 'Ηράκλ. Συνών. γριάδια δόνι, γριιδάκι, γριούλα, γριάτισα.

γριαδιά ἡ, ἀμάρτ. γριαδέ Δ. Κρήτ.

'Εκ τοῦ ούσ. γριάδι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άδι.

'Ο τελευταῖος τῶν τηγανιτῶν, ἀζύμων ἄρτων. Συνών. γριάδι Μύκ.

γριάδικα ἐπίθρ. ἀμάρτ. γριαδίκα Πόντ. (Οἰν.)

'Εκ τοῦ ούδ. τοῦ ἐπιθ. γριάδικος.

Κατὰ τρόπον ἀρμόζοντα εἰς γραῖαν: Γριαδίκα μὴ κανουνθεύης (μὴ διμιλῆς ὡς γραῖα). Συνών. γριάδικος, γριάδικη, γριάδικης.

γριαδίκος ἐπίθ. ἀμάρτ. γριαδίκος Πόντ. (Κερασ. Οἰν.) γριγιάδικος Λέσβ. γριαδίκος Πόντ. (Χαλδ.) γριγιαδίκος Θήρ. (Οἰα).

'Εκ τοῦ ούσ. γριάδι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ίκος.

1) 'Ο ἀρμόζων, ὁ προσήκων εἰς γραῖαν Λέσβ. Πόντ. (Κερασ. Οἰν. Χαλδ.) : Γριαδίκον δουλείαν (ἐργασία γενομένη ὑπὸ γραίας) Κερασ. Λῶμαν - φαῖν γριαδίκον (ἔνδυμα — φαγητὸν ἀρμόζον εἰς γραῖαν) αὐτόθ. Τί φορεῖς γριαδίκο ροῦχο; Οἰν. Συνών. γεροντίστικος, γριάδικος, γριάδικη, γριάδικης. 2) 'Ο πεπαλαιωμένος Θήρ. (Οἰα).

γριαδίστικα ἐπίθρ. 'Ιων. (Βουρλ.)

'Εκ τοῦ ούδ. τοῦ ἐπιθ. γριάδιστικος.

Γριάδιστικα, τὸ δόπ. βλ., ἔνθα καὶ συνών.

γριαδίστικος ἐπίθ. 'Ιων. (Βουρλ.) Νάξ. ('Απύρανθ.) Σύρ. γριαδίστικος Πόντ. (Οἰν.)

'Εκ τοῦ ούσ. γριάδι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ίστικος.

Γριάδιστικα, τὸ δόπ. βλ., ἔνθα ἀν. : Τὸ φοντάνι τῆς τοῦ κοφε ἡ ράφτρα σὰν γριαδίστικο Σύρ. Καλὰ καλὰ εἶναι γριαδίστικη ἡ βέρα σου Νάξ. ('Απύρανθ.) Γριαδίστικα καμώματα κάνεις κ' εὐτὴ αὐτόθ. Γριαδίστικη 'ν' ἡ χτενιστὰ τζη αὐτόθ. "Ολο γριαδίστικα τί φορεῖς, νέισσα γυναικα; (διατὶ φορεῖς συνεχῶς γεροντικὰ ροῦχα, ἐνῷ εἰσαι νέα γυναικα;) Πόντ. (Οἰν.)

